

Erfaringskonsulent i forskning

Gunnhild Berglen

gunnhild.berglen@unn.no

Ulike former for brukermedvirkning

- Brukermedvirkning på **individnivå** reguleres av Lov om pasient- og brukerrettigheter , og gjelder uavhengig av om tjenestene tilbys i kommune- eller spesialisthelsetjenesten. Samvalg er også brukermedvirkning på individnivå <https://unn.no/samvalg>.

Ulike former for brukermedvirkning

- På **tjenestenivå** reguleres brukermedvirkning i Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten
- Brukermedvirkning på **systemnivå** er for spesialisthelsetjenesten regulert i Lov om hel.seforetak § 35. For kommunal sektor reguleres brukermedvirkning i Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester § 3-10

Hvordan kan brukermedvirkning organiseres?

- **Brukerutvalg**

Et brukerutvalg ved et sykehus er hjemlet i lov. Representantene er foreslått av brukerorganisasjoner og utnevnt av HF styret. Medlemmene i utvalget representerer alle brukere og pårørende, og ikke den organisasjonen de kommer fra. Det er brukerne selv som leder møtet og bestemmer prioriteringer for dagsorden. Det er rom for ulike meninger og perspektiv. Vedtakene som fattes, er selvstendige uttrykk for brukerutvalget. Brukerutvalget oppnevner representanter til ulike råd og utvalg. Deltakelse i brukerutvalget skal honoreres, og utgifter til deltakelse dekkes.

- **Brukerpanel**

Et brukerpanel kan oppnevnes i forbindelse med prosjekter, utvalgsarbeid og forskning. Brukerpanelets medlemmer kan utpekes av brukerutvalg, brukerorganisasjoner eller av tjenesteyter selv. Det kan være ett eller flere møter. Det er de samme personene som møter fra gang til gang. Brukerpanelet er rådgivende for konkrete problemstillinger i en avgrenset tidsperiode. Deltakernes utgifter til deltakelse skal dekkes og det skal utbetales honorar.

Hvordan kan brukermedvirkning organiseres

- **Brukersamling**

En brukersamling er et møte arrangert med og for brukere i forbindelse med et konkret spørsmål, problemstilling eller prosjekt. En serie brukersamlinger gjennom et prosjekt vil ikke ha de samme faste medlemmene. Det må vurderes om deltakernes utgifter til deltakelse skal dekkes og evt om de skal honoreres.

- **Brukergruppe**

En brukergruppe er knyttet til f.eks. en bestemt diagnose eller behandlingssted. De har ofte mye til felles, og representerer sin gruppe. En brukergruppe kan utnevnes av pasientorganisasjoner, rekrutteres på institusjonen eller av et forskningsprosjekt.

- **Brukerintervju**

Et brukerintervju er en strukturert samtale med faste spørsmål eller gitt tema, som kan analyseres i ettertid og brukes som en del av informasjonsinnhenting eller forskning. Deltakere rekrutteres av den som trenger informasjonen eller forskeren.

Hvordan kan brukermedvirkning organiseres

- **Brukersamtale**

En brukersamtale er en mer uformell samtale med f.eks. deltakere i et forskningsprosjekt eller brukere av en spesifikk tjeneste. Brukersamtaler kan være en del av en serie, men vil typisk være enkeltstående hendelser.

- **Dialogsamtale**

En dialogsamtale er en mer gjensidig samtalesituasjon, og ikke et intervju. I en dialogsamtale åpnes det opp for at spørsmål besvares i fellesskap og der begge deltakerne er likeverdige deltakere. Dialogsamtaler kan være et nyttig verktøy for å øke brukermedvirkningsgraden i et prosjekt og i forskning.

- **Likemannsarbeid**

Likemannsarbeid er ikke brukermedvirkning, men et mestringsarbeid og er som oftest basert på frivillig og ulønnet arbeid. Likemannsarbeid er et likeverdig og gjensidig møte mellom mennesker som deler erfaringsbase. Det drives av bruker- og pasientforeninger, og kan f.eks. være et tilbud for en ny-diagnostisert å prate med en som har levd med diagnosen lenge.

